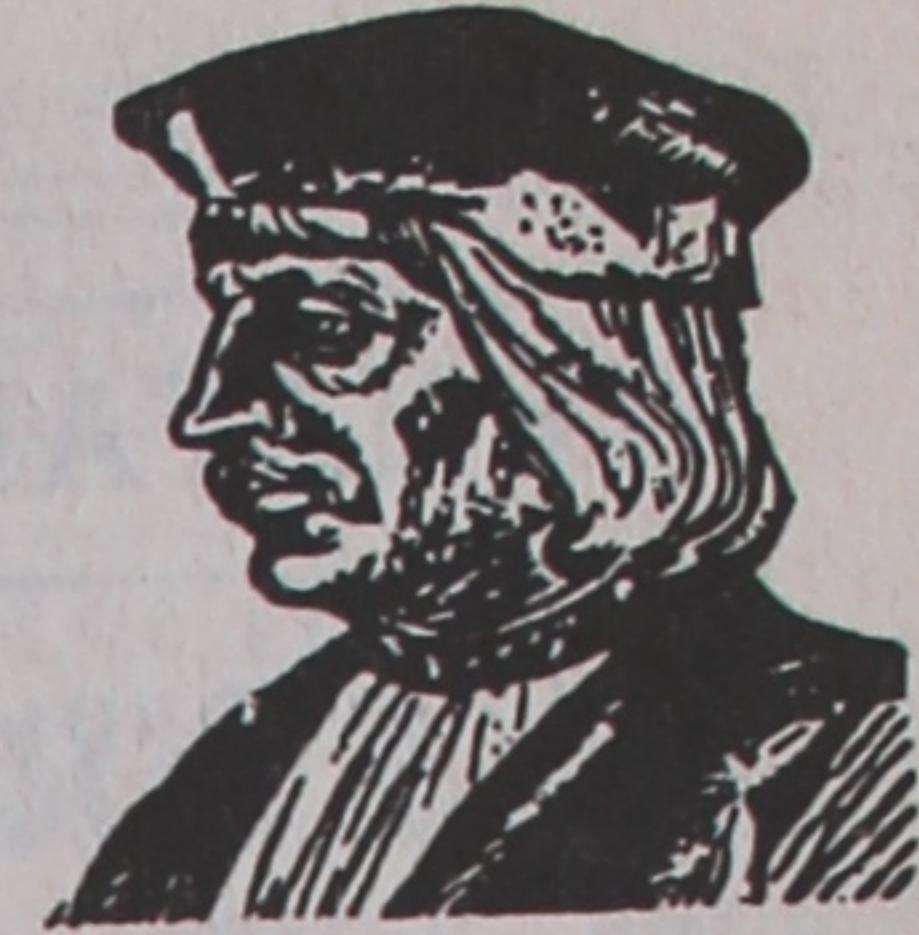

Гомельскі Універсітэт

№ 16 (898)

Субота, 4 лістапада 1995г.

Газета заснована
ў верасні 1969 года

Выходаць два разы
ў месяц

Цена дагаворная

СЁННЯ У НУМАРЫ:

- 1.♦ Навіны апошніх дзён.
- 2.♦ Педпрактыка -- важны этап у падрыхтоўцы спецыялістаў.
- 3.♦ Пранікненне ў таямніцы даўніны.
- 4.♦ Спрэчку вялі знатакі.
- 5.♦ Пра складаны наш сёняшні час.
- 6.♦ Студэнцкі гумар. Што каму да спадобы.
- 7.♦ Калі хочаш быць здоровым.
- 8.♦ З падарожжа па Італії. Паэтычнымі радкамі пра выдатнага паэта.

АДПАЧЫВАЙЦЕ, НАБІРАЙЦЕСЯ СІЛ!

Жывем мы цяпер у надзвычай пераменлівы час. На жаль, толькі не ў лепшы бок. І нават мала каго парадуе, што 7-га лістапада зноў адноўлены як святочны дзень у гонар 78-й гадавіны Вялікага Кастрычніка. Але ён пройдзе без

На чарговым пасядженні Савета ўніверсітэта першым па парадку дня было пытанне аб медыцынскім абслугоўванні, з інфармацыяй па якому выступіла старшыня прафко- ма студэнтаў Н.І.Колтышава. Як адзначалася, у гэтай справе яшчэ вельмі шмат проблем, якія звязаны з недахопам фінансавания, але тым не менш патрабуюць паступовага вырашэння. Бо наша здароўе і асабліва студэнцкай моладзі -- найважнейшая каштоўнасць.

Аб выкананні рашэння ў Савета ГДУ у 1994/95 навучальным годзе праінфармаваў

былых заклікаў і лозунгаў, якія не накормяць.

Тым не менш наперадзе ў нас трывыхадныя -- 5,6 і 7-га лістапада. У сувязі з гэтым застаецца пажадаць: адпачывайце, набірайцеся сіл!

НА САВЕЦЕ УНІВЕРСІТЭТА

яго вучоны сакратар Л.Я.Палякоў.

Па інфармацыі А.В.Лысянкова абмеркавана пытанне аб работе клуба мастацкай самадзейнасці.

Савет разгледзеў правілы прыёму студэнтаў ва ўніверсітэт у 1996 годзе.

Па інфармацыях начальніка НДС Г.С.Міцюрыча зацверджаны тэмы, фінансуемыя са сродкаў дзяржбюджэту, якія прадстаўляюцца на конкурс у Міністэрства адукацыі і навукі, і Палажэнне аб кон-

курсе на лепшыя НДР.

На конкурснай аснове на пасады дацэнтаў выбраны: С.П.Жогаль -- па кафедры матэматычных праблем кіравання, У.М.Старчанка -- па кафедры тэорыі і методыкі фізічнай культуры, А.М.Гумен -- па кафедры геафізікі, М.У.Шаўчэнка -- па кафедры геаграфіі. Старшым выкладчыкам кафедры інжынернай геалогіі і гідрагеологіі абраны А.Ф.Акулевіч.

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, грамадскія арганізацыі ўніверсітэта, дэканат, выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты матэматычнага факультэта горача віншуюць старшага выкладчыка кафедры матэматычных праблем кіравання СУКАЧ Алена Іванаўну з зацверджэннем яе БелВАКам у вучонай ступені кандыдата тэхнічных навук.

НА КАНФЕРЕНЦЫІ У ЗША

Ва ўніверсітэце штата Пенсільванія адбылася чатырохдзённая міжнародная канферэнцыя па электрадынаміцы складаных асяроддзяў. Разам з амерыканскімі вучонымі ў ёй прынялі ўдзел вядучыя спецыялісты ў важнай галіне фізікі з

Англіі, Германіі, Расіі, Францыі і іншых краін. Беларусь на гэтай канферэнцыі прадстаўляў дэкан фізічнага факультэта нашага ўніверсітэта ўладальнік гранта "Сорасаўскі дацэнт" І.В.Семчанка, якія выступіў з двума навуковымі дакладамі.

Сёлетній восенню грамадскасць рэспублікі адзначае 100 год з дня нараджэння выдатнага рускага паэта Сяргея Ясеніна. З нагоды юбілею на факультэтах ўніверсітэта быў праведзены цэлы шэраг мерапрыемстваў. У прыватнасці -- і гэта паказальна для нашага часу -- 6 кастрычніка ў госці да студэнтаў II курса рускага аддзялення прыйшлі трэцякурснікі з аддзялення беларускай мовы і літаратуры. Яны выступілі перад

ЯГО ПАЭЗІЯ ЧАРУЕ ПРАЗ СТАГОДДЗЕ

другакурснікамі з цікавай літаратурна-навуковай кампазіцыяй аб лірычнай паэзіі і трагічным жыщчэвым лёсе песняра "бярозак і лугоў", звар"я і люду", як пісаў аб Ясеніне Я.Еўтушэнка. Было прачытана калія двух дзесяткаў вершаў паэта і ўрэйкаў з паэм. Студэнты адзначылі як фальклорна-разанскія, так і ўласна літаратурныя вытокі творчасці Ясеніна,

прааналізавалі тыя спрэчкі аб матывах трагедыі паэта, якія нярэдка ўзнікаюць у перыядычным друку. Вядучая кампазіцыя студэнтка Наталля Шаньгіна разам са сваімі сяброўкамі далі добры прыклад рускаму аддзяленню, як трэба з вялікай павагай, улюблёнасцю і глыбінёй аналізу ўшаноўваць памяць вялікага паэта-лірыка.

Вось прозвішчы дзяўчат беларускага аддзялення, якія сваімі прадуманымі дакладамі аб Ясеніне заслужылі павагу і ўдзячнасць студэнтаў рускага аддзялення: Наталля ШАНЬГІНА, Таццяна СІДАРЭНКА, Алена КСЯНДЗОВА, Вольга КЛЮЙКО, Наталля АРХІПЕНКА, Галіна РУСІНОВІЧ і Вольга КАЧАНОЎСКАЯ.

М.РОДЧАНКА,
дацэнт кафедры
рускай літаратуры.

ПЕДАГАГІЧНАЯ ПРАКТИКА:

Працэс фарміравання будучых настаўнікаў у педагогічных навучальных установах уключае ў сябе, як вядома, чатыры асноўныя блокі: агульнанавуковую падрыхтоўку па дысцыплінах, асновы якіх ім неабходна будзе выкладаць у школе; забеспечэнне філософска-светапоглядагавага развіцця; вывучэнне цыкла псіхолагічных предметаў і, нарэшце, педагогічную практику. Навуковых жа крэтырый для вызначэння аб'ёму падрыхтоўкі студэнтаў па кожнаму з гэтых "блокаў" да гэтага часу не выпрацавана. Усё вырашаецца эмпрычна. У савецкі час, напрыклад, галоўным было грамадска-палітычнае фарміраванне будучых настаўнікаў. На другім месцы стаяла агульнанавуковая падрыхтоўка. Трэцяе месца займала вывучэнне цыкла псіхолагічных дысцыплін і затым ішла педагогічная практика.

З улікам падобнай субардынацыі вызначаўся склад вучэбных дысцыплін па кожнаму "блоку" і час, які адводзіцца на іх вывучэнне. Натуральна, што ў гэтай іерархіі больш за ўсё пакутвалі псіхолага-педагагічныя навукі і педагогічнае практика: яны то скарачаліся, то перастаўляліся з курса на курс, то "сумяшчаліся" паміж сабой, як гэта здарылася, напрыклад, ва ўніверсітэтах з педагогікай і методыкай выхаваўчай работы.

Патрэбны былі новыя тэарэтычныя ідэі, якія ахоплівалі б усе бакі прафесійна-педагагічнай падрыхтоўкі будучых настаўнікаў і адкрывалі абронтуваныя падыходы да яе ўдасканалення.

У якасці такой ідэі з'явілася палажэнне аб неабходнасці педагогізацыі адукацыйна-выхаваўчай работы ў навучальных установах, якія рыхтуюць настаўнікаў. Ідэя гэта вылучалася многімі вузавскімі работнікамі, але найбольш змястоўна сферміраваў яе Е.Н.Белазерцаў. Паніцце педагогізацыі ім трактуеца як арыентацыя ўсіх без выключэння дысцыплін і бакоў вучэбна-выхаваўчай работы ў педагогічнай ВНУ на будучую кваліфікацыю настаўніка, узбраенне студэнтаў канкрэтнага факультета агульнанавуковымі, псіхолагічнымі і метадычнымі ведамі, уменнімі і навыкамі такім чынам, каб яны сродкамі свайго прадмета маглі забяспечыць высокую якасць навучання і выхавання /Гл.: Белозерцев Е.П. Подготовка учителя в условиях перестройки. М., 1989. С. 77-78/.

Сістэмай педагогічнай настаўніцтва ён лічыць педагогічную практику. Супастаўляючы патрабаванні школы да настаўніка і аналізуячы плюсы і мінусы пэдпрактыкі студэнтаў, можна больш рацыянальна вызначаць пералік профільна-навуковых для дадзенага факультета, грамадскіх і псіхолагічных дысцыплін, вывучаемых у педагогічных навучальных установах, а таксама месца самой практикі ў сістэме падрыхтоўкі будучых настаўнікаў. З такога пункту гледжання патрабуюць прадуманага разгляду многія пытанні, звязаныя з ўдасканаленнем гэтай падрыхтоўкі.

На вуліцы -- залатая восень. Прыгожая, сонечная, з празрыстымі паветрамі, настоеным на паху апалаў жоўтай і чырвонай лістоты. Бадай, не знайдзеш чалавека, душу якога не кранала гэта прыгажосць. І не абавязкова ісці ў парк, каб палюбавацца чароўнай восеніцкай прыродай, яна -- побач з намі, можна сказаць на

Няма сумнення ў важнасці грутоўнай навуковай эрудыцы студэнта па профілю той дысцыпліны, прадмет якой ён будзе выкладаць у школе. Але ці забяспечыцца такая падрыхтоўка? У перыядычным друку адзначаецца, што справа зводзіцца да таго, каб больш поўна прадставіць сістemu дысцыплін, уваходзячых у склад той або іншай навукі, і як мага шырэй распрацаўваць іх змест. Аднак гэта зусім не з'яўляецца дастатковай умовай для таго, каб выпускнік універсітэта або педінститута быў добра падрыхтаваным у гэтых адносінах да педагогічнай дзеянасці /Гл.: Злоцкі Г.В. Ориентация студентов-

СІСТЕМАЎТВАРАЛЬНАЯ РОЛЯ

математиков на педагогическую профессию //Советская педагогика. 1989. №6. С.97/. Празмерна расцягнуты аўтём вывучаемага матэрыялу прыводзіць да перагрузкі студэнтаў, наносіць урон развіццю навыкаў самастойнай работы і, як паказвае вопыт вузавскага навучання, ня забяспечвае добрых ведаў. Пакуль, на жаль, гэта не выклікае трывогі.

Не спыняюца дыскусіі па пытанню, ці дастаткова падрыхтаваны выпускнік педагогічных навучальных установу па школьнаму вучэбнаму прадмету? Педпрактика паказвае, што недастаткова. Каб пераадолець гэты недахоп, у Францыі перад накіраваннем на педагогічную практику студэнты здаюць вельмі строгі экзамен па школьнаму прадмету. У нас жа нясмелыя прапановы прыняць неабходныя меры да паліпшэння ведаў будучых настаўнікаў па школьнаму прадмету парыуюцца тым, што, маўляў, засваеннё навукі быццам само па сабе забяспечвае для гэтага неабходную падрыхтоўку, і таму не варта траціць час на "школьское натаскуванне".

Відавочная слабасць ведаў па псіхолагічных дысцыплінах. Праводзячы ўрокі і пазаласныя заняткі ў школе, студэнты не асэнсююць іх псіхалагічных і дыдактычных асноў, таму што недастаткова засвоілі псіхалогію, педагогіку і прыватныя методыкі.

Шмат прабелаў "высвятляе" педагогічную практику ў прафесійна-асабовым фарміраванні будучых настаўнікаў /неразвітасць мовы, няўменне размаўляць з навучэнцамі, а таксама кіраваць сваімі паводзінамі і г.д./.

Многія гады пры рашэнні пытання падрыхтоўкі настаўнікаў ішлі, як кажуць, зверху ўніз: ад тэорыі, надышоў час падысці да гэтай праблемы і знізу ўверх: ад педагогічнай практикі да вызначэння тэарэтычнай падрыхтоўкі. Тады сапраўды больш відавочнымі стануть праўлы праблемы, якія накапіліся ў прафесійна-педагагічным фарміраванні студэнтаў і якія маюць патрабу ў прадуманым вырашэнні. Ёсьць гэтыя праблемы і ў нашым універсітэце. Іх неабходна вырашыць, калі мы жадаем забяспечыць школу кваліфікаванымі настаўнікамі.

I.ХАРЛАМАЎ,
загадчык кафедры педагогікі,
професар, акаадэмік АНБ.

КАБ ПОБАЧ БЫЛА ПРЫГАЖОСЦЬ

кожным кроку, вакол універсітэцкіх карпусоў і інтэрнатаў.

Каб заўсёды, у любы час года, радавала наша вока прырода, клапоцяцца на біялагічным факультэце ГДУ. Студэнты разам з выкладчыкамі кафедры батанікі і фізіялогіі раслін

правялі нядыўна карпатлівую работу па асенняй пасадцы дрэў і кустоў. На універсітэцкай тэрыторыі ім было высаджана шмат рознага віду насаждэнняў, якія падрыхтавалі для гэтага Інстытуце лясной гаспадаркі.

Т.НІКАЛАЕВА.

АРХЕАЛОГІЯ

ПА СЛЯДАХ ПЕРШАБЫТНАГА ЧАЛАВЕКА

Ці даводзілася вам трывамаць у руках каменнью сякеру, якой чатыры тысячи гадоў? А наканечнік стралы, апошні палёт якой закончыўся тысячагоддзем раней? Ці краналася ваша нага зямлі, дзе свае сляды пакінуў чалавек каменнага стагоддзя?

Не кожны зможа пахваліцца знаёствам са старожытнымі старонкамі нашай гісторыі, tym больш, калі яно адбылося не ў бібліятэцы або музеі, а ў сапраўднай археалагічнай экспедыцыі. Студэнтам-гісторыкам 2 курса пашанцаўала -- яны працавалі на раскопках, арганізаваных Інстытутам гісторыі Акадэміі навук Беларусі пры садзейнічанні нашага універсітэта і Гомельскага абласнога маладзёжнага фонду. Унікальная даследаванні праводзіліся паблізу Рагачова, сярод сенажацій і спрадвечных пойменных азёраў на беразе Дняпра. Тут, на невысокіх пясчаных дзюнах, у эпоху познекаменнага /неаліту/ і бронзавага стагоддзяў жылі нашы далёкія працягі. Стагоддзямі захоўвалі іх таямніцы зямлі, пакуль археолагі Акадэміі навук не адшукалі гэтыя помнікі глыбокай даўніны і не арганізavalі тут навуковыя даследаванні.

Дапамога універсітэта акаадэмічным вучоным была істотнай: на раскопкі прыехалі 10 студэнтаў пад майм кіраўніцтвам. Палатачны лагер, арганізаваны па ўсіх правілах палявога быту, размясціўшы ў прыгожым урочышчы Прорва, у двух крохах ад месца старожытных пасяленняў.

Навуковы кіраўнік раскопак неалітычнай стаянкі ў раёне Рагачова спецыяліст Інстытута гісторыі Ігар Язепенка быў задаволены вынікамі пошуку: удалося раскрыці плошчу пасялення, заснаванага ў IV-III ст. ст. да нашай эры оплямёнамі рыболоваў і паляўнічымі. Зямля захавала нямыя сведчанні той эпохі -- каменные скрабкі, праколкі, разцы, нажы, сякеры, наканечнікі, стрэлы і россып адыхадаў вырабу розных прылад у выглядзе крэмневых асколкаў і адшчэпаў. Адкладанні стаянкі змяшчалі сотні чарапкоў глінянага посуду ручнай работы, кожны фрагмент якога пакрыты мудраглістым арнаментам. На аснове заходак, зробленых рукамі студэнтаў Сяргея Майсені, Віктара Каўтунова, Алега Хадановіча, Віталя Дуброўскага, Аляксандра Гулевіча і іншых, вучоны будучы меркаваць аб этнічных і культурных працэсах, якія мелі месца на землях Беларусі Падняпроўя калі чатырох-шасці тысяч гадоў назад.

У III-II ст. ст. да н.э. на тэрыторыі Беларусі расселяюцца плямёны першабытных землеўладальнікаў і жывёлаводоў, якія выраблялі гліняны посуд са "шнуроўным" арнаментам. Прышэльцы, роднасць старажытнаму насельніцтву Украіны, Польшчы, Германіі, узброенны каменнымі шліфаванымі сякерамі, засноўваюць свае пасёлкі ў асяроддзе мясцовых рыбаловаў і паляўнічых, уступаюць з імі ва ўзаемадзеянне. Адна з груповак гэтых плямёнаў спынілася ў наваколлі Рагачова.

Кандыдат гісторычных навук

Мікалай Крывальцэвіч знайшоў тут рэдкі помнік -- месца старожытных могілак, раскопкі якіх былі пачаты ў мінулым годзе. З вялікай зацікаўленасцю слухалі ўдзельнікі экспедыцыі расказ аб дзіўных адкрыціях на беразе возера Прорва, разглядалі фотаздымкі і замалёўкі заходак, чыталі тэкст навуковай археалагічнай справаўдзячы. Цяжка было ўяўіць, што і ў гэтым годзе будуць прадстаўлены не проста заходкі, але і адкрыці.

Даследаванні магільника бронзавага стагоддзя вялі студэнты Сяргей Жыхараў, Андрэй Замойскі і іншыя. Самым удалым археолагам аказаўся Віталя Казанік, які разбіраў старожытны культурны пласт з такай скрупулёзнасцю, што ад яго ўяўі не зікалі нават драбнейшыя рэчы. Пошук закончыўся адкрыццём некалькіх пахаванняў з астанкамі памёршых, спаленых у адпаведнасці з канонамі язычнікаў пахавальнага абраду. У магільных ямах былі знойдзены тонкія керамічныя сасуды, масіўныя каменныя нажы і сякеры, іншыя рэчы эпохі бронзы. Усе яны пасля адпаведнага навуковага даследавання зоймуюць сваё месца ў фондах і новай экспазіцыі Рагачоўскага краязнаўчага музея.

Работа экспедыцыі была не толькі своеасаблівым працягам археалагічнай практикі. Студэнтам выпала магчымасць вырабаць свае веды па замежных мовах. На раскопках працаўалі іх равеснікі -- студэнты з Францыі, Галандыі, Іспаніі, якія хацелі зведаць рамантыку ў невядомай для іх краіне. Цікавыя і карысныя зносіны не абмажкоўваліся "мовай жэстай": улагеры гучалі беларуская, руская, французская, англійская, нямецкая мовы, і ўсе цудоўна разумелі адзін аднаго.

Самых, бадай, лепшых поспехаў у ролі перакладчыка дабіліся "англічанін" Максім Захарчанка і "немец" Сяргей Сакалоўскі. Для нашых студэнтаў работа ў экспедыцыі была падзеяй, якая запамянаецца на многія гады. Застанецца ў памяці і рамантыка навуковага пошуку, і начынныя каstry, і купанне ў крываічнай вадзе. Але самае, бадай, галоўнае -- гэта зносіны з прадстаўнікамі рэдкай прафесіі -- археолагамі, сапраўднымі вучонымі-пазнавальнікамі, якія "заразілі" будучых гісторыкаў трапляткімі адносінамі да ўсё яшчэ зага доказага мінулага нашага краю.

А.МАКУШНІКАЎ,
дацэнт кафедры ўсеагульнай
гісторыі, кандыдат гістарычных
навук.

Канферэнцыя

АБ СУЧАСНЫХ ПРАБЛЕМАХ ФІЗІКІ

У г.Мінску на базе Інстытута атамнай і малекулярнай фізікі Акадэміі навук адбылася рэспубліканская канферэнцыя "Навуковае і аналітычнае прыборабудаванне", арганізатарамі якой былі АН Беларусі, Міністэрства адукацыі і навукі, Міністэрства прамысловасці рэспублікі.

На канферэнцыі даследчыкамі Беларусі, Украіны і Сірыі было прадстаўлены 90 дакладаў, аўтары якіх паведамілі аб выніках і

стану распрацовак у галіне аптычнага, лазернага, электроннага і радыёфізічнага навуковага прыборабудавання. Значная частка дакладаў была прысвечана аблікаванню метадаў і сродкаў для колькаснага і якаснага аналізу саставу рэчываў, кантролю тэхналагічных працэсаў, экалагічнага маніторынга.

Кафедра фізічнай метралогіі нашага універсітэта была прадстаўлена двума дакладамі, прысвечанымі праблеме ацэнкі якасці апрацоўкі звышгладкай паверхні.

ПАДРЫХТОЎЧАЕ АДДЗЯЛЕННЕ ТАКСАМА ДЛЯ ЗДОЛЬНЫХ

У другой палове каstryчніка ў нашым універсітэце адбылося субяседаванне з падрыйхтоўчаем аддзяленне. Сёлета конкурс аказаўся самым высокім за ўесь час яго існавання. На 75 планавых месц прэтэндавала 315 чалавек. Як паведаміў рэдакцыі загадчык падрыйхтоўчага аддзялення В.І. Ящухна, найбольшая канкурэнцыя склалася на спецыяльнасць "Руская мова і літаратура і беларуская мова і літаратура" — 7,5 чалавека на месца. Сем прэтэндэнтаў на адно месца было на

спецыяльнасць "Руская мова і літаратура", па 6 -- на спецыяльнасці "Беларуская мова і літаратура і англійская мова", "Руская мова і літаратура і англійская мова".

Многія з паступаючых на падрыйхтоўчаем аддзяленне паказалі грунтоўныя веды, таму для залічэння выбраць самых дастойных было не проста. Звыш плана набрана пэўная колькасць слухачоў за аплату навучання.

Заняткі на падрыйхтоўчым аддзяленні началіся з лістапада.
/Наш кар./

ПРАЙШЛІ ПЕРАДЫ ПЛОМНЮ ПРАКТЫКУ

У каstryчніку завяршылася пераддыпломная практика ў пяцікурснікаў шасці спецыяльнасцей нашага універсітэта. Яе прайшлі ўжо 277 будучых маладых спецыялістаў. Фіолагі замацоўвалі свае веды на працягу двух месяцаў, а біёлагі, географы і выпускнікі наступнага года спецыяльнасці "Гісторыя і англійская мова" -- шасці тыдняў.

Наши студэнты праходзілі практику ў 34 школах г. Гомеля і 28 -- вобласці. Найбольшая колькасць практикантаў была ў гомельскіх СШ №№ 8, 10, 16, 26, 44, 56, якія лічацца аднымі з лепшых у абласных цэнтрах.

ЗНАТАКІ Ў ГДУ

Напэўна, наймногія студэнты нашага універсітэта ведаюць аб тым, што 19 каstryчніка з 19 гадзін ў актавай зале ГДУ праходзіла шоу-гульня "Брэйн-рынг", якую проводзіў клуб інтэлектуальных гульняў эканамічнага

гулялі 3 ігракі зборнай Беларусі па Брэйн-рынту.

У гульні прынялі ўдзел і іншыя не менш вядомыя каманды: "Зялёны змій" Аляксея Кавалёва (неднаразовы чэмпіён "Кубка Палесся"), "Астарт" Аллега Чэркаса, "Моцны арэшак"

факультета. Інакш, я думаю, яны б пастараліся яе не прапусціць. Тым больш, што паміж раундамі выступаў любімы публікай СТЭМ "Лёлікі-Болікі" са сваімі старымі і новымі мініяцюрамі. У агульным, было весела.

А цяпер аб сур'ёзным: аб самай гульні. Яе вёў адзін з вядомых ігракоў клуба Аляксей Чыстоў. Ён замяніў сапраўднага вядучага ўсіх брэйнаў у Гомельскім клубе інтэлектуальных гульняў "Белая Рысь", які вырашыў пагуляць на гэты раз са сваёй камандай "Зборная Л.Клімовіча". І нават дайшоў да паўфінала, дзе ўсё ж у напружанай барацьбе аддаў пальму першынства не менш вядомай камандзе клуба "Злавесныя Сухары" /капітан -- Анатоль Мядзведзеў/ (на здымку), хаця ў камандзе Л.Клімовіча і

заняткі на падрыйхтоўчым аддзяленні началіся з лістапада.
/Наш кар./

А.КАДОЛ,
студэнтка III курса гісторыка-юрыдычнага факультета.

Фота У.Чысціка.

Сказаць, што наша эканоміка знаходзіцца ў вострым крызісе, -- значыць нічога не сказаць. Гэта наяўны факт, які не паддаецца сумненню. Але вось у чым прычына гэтага крызісу? Адказ даюць зусім розны, у залежнасці ад светапогляду адказываючых. І ў апошняй гады намецілася тэндэнцыя зніжэння колькасці прыхільнікаў рыначнай эканомікі і павелічэння жадаючых вярнуцца да дзяржаўнага планавага рэгулювання. А гэта значыць, што расце колькасць тых, хто схільны вінаваціць рынак у зніжэнні свайго матэрыяльнага дабрабыту. Пры гэтым маецца на ўвазе: то, што зараз адбываецца ў эканоміцы, і ёсць той самыя славуты рынак.

Але калі гэта сапраўды так, як тады растлумачыць той парадаксальны факт, што на канец чэрвеня ў рэспубліцы зарэгістравана ўсяго толькі 2,3% беспрацоўных, тады як у краінах з сапраўднай рыначнай эканомікай узровень беспрацоў 3-5% сведчыць аб уздыме эканомікі? А вось пры вострым крызісе, як у нас, узровень беспрацоў дасягае 14-21%. Адказ на гэтае пытанне можа быць толькі адзін -- наша кірауніцтва ні на мінуту не перапыняла жорсткае дзяржаўнае рэгулюванне рынку працы. І ўжо толькі па адной гэтай прычыне можна смела сцвярджаць, што дасапраўднага рынку мы яшчэ не наблізіліся.

Аднак падміністэрства эканомікі дзяржаўным рэгулюваннем немагчыма. І калі эканамічны крызіс суправаджаецца выскокім узроўнем беспрацоў, дык ёсць яно і ў нас, толькі мае скрыты характар. Таму давайце ўсё ж пасправаюць ацаніць яе ре-

альны ўзровень.

Па статыстыцы страты рабочага часу ў прымысловасці за першае паўгоддзе склалі 9,2% ад агульнага календарнага фонду. Гэта значыць, сколькі часу фармальна занятых на вытворчасці фактычна лічацца беспрацоўнымі. Таму толькі за лік прастою

На тэму дня

АБ ПАРАДОКСАХ НАШАГА ЖЫЦЦЯ

занятасці, якое кампенсуе 17-працэнтнае беспрацоў. Па дадзеных польскай прэсы, у мінулым годзе ў Польшчы пабывалі 3,7 млн. беларусаў, якія набылі там тавараў на 130 млн. долараў. Паколькі эканамічна стрымлівае накірунак дзялавой актыўнасці на сельніцтва на стварэнне новых, больш эфектыўных вытворчасцей, замест тых, што абанкруціліся.

Нядайна Незалежным інстытутам сацыяльна-еканамічных і палітычных даследаванняў /НІСЭПД/ праведзена сацыялагічнае апытванне па проблемах рынку працы. Аказалася, што хада на дзярхпрадпрыемствах у цяперашні час занята больш паловы працоўных, работу ў гэтым сектары эканомікі пры наяўнасці выбару выбраў бы толькі кожны пяты. Затое колькасць жадаючых працаўца на прыватных прадпрыемствах у пяць разоў перавышае колькасць рэальна занятых на іх. Відавочна, што такі выбар тлумачыцца больш высокімі заробкамі ў прыватным сектары. А стала гэта магчымым за кошт больш высокай яго эфектыўнасці.

Мы -- маленькая краіна з вялікім эканамічным патэнцыялам. Мы вымушаны прадаваць свой тавар за межамі Беларусі. Але ўсе акаляючыя нас краіны або ўжо маюць рыначную эканоміку, або яе паслядоўна будуюць. Таму нашыя вытворцы праста вымушаны працаўца на рыначных умовах, калі не ўнутры, дык за межамі рэспублікі. Таму і ўладзе павінны быць, хто разумее, як працуе гэтае рыначная эканоміка.

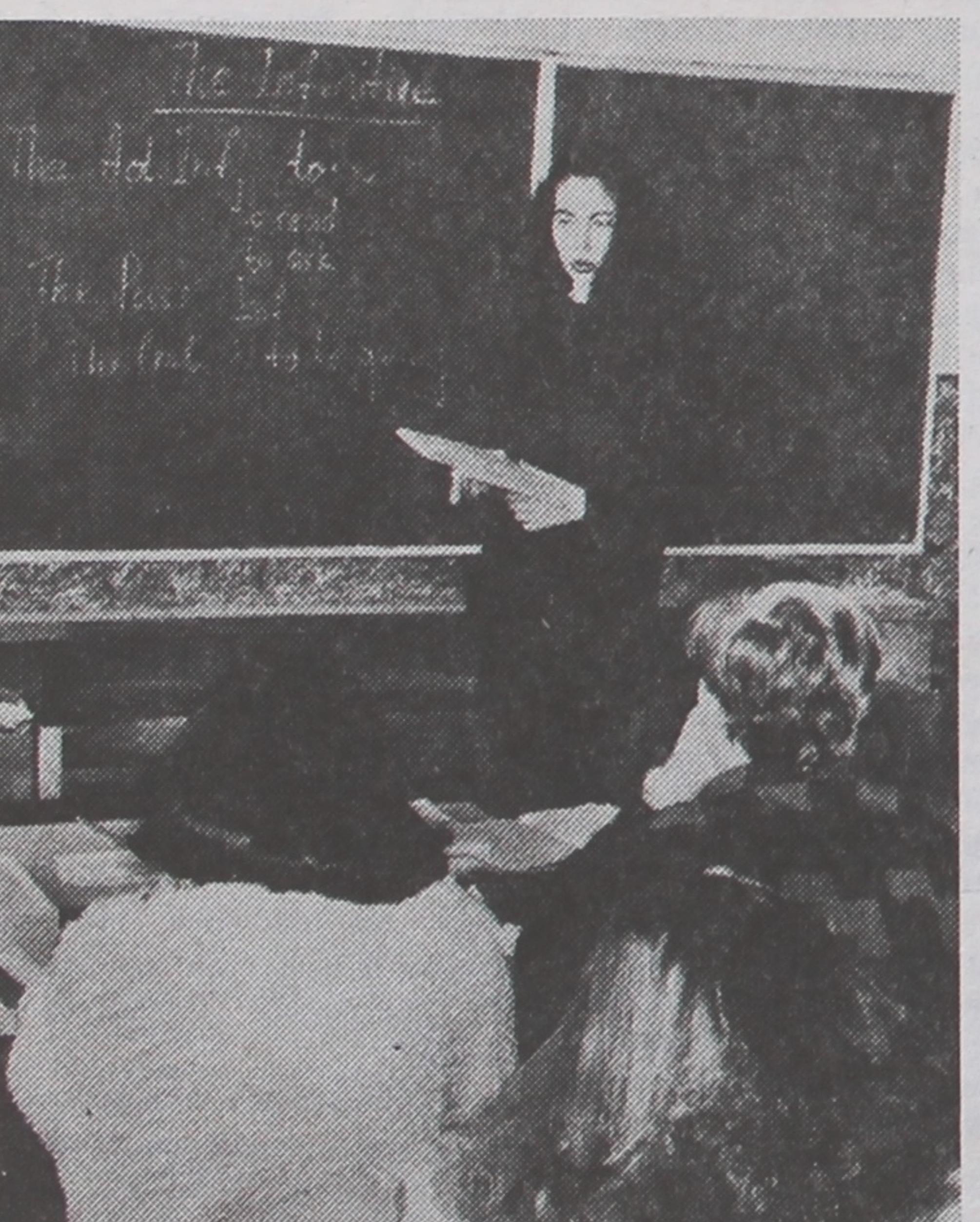
С.ЖАГОРАЎ,
ст. выкладчык кафедры
правазнаўства

занятасці, якое кампенсуе 17-працэнтнае беспрацоў. Развіццё малога прадпрымальніцтва практычна прыпынена непамернымі падаткамі. Іменна адсутнасць рынку, несапраўдная занятасць стрымлівае накірунак дзялавой актыўнасці на сельніцтва на стварэнне новых, больш эфектыўных вытворчасцей, замест тых, што абанкруціліся.

Нядайна Незалежным інстытутам сацыяльна-еканамічных і палітычных даследаванняў /НІСЭПД/ праведзена сацыялагічнае апытванне па проблемах рынку працы. Аказалася, што хада на дзярхпрадпрыемствах у цяперашні час занята больш паловы працоўных, работу ў гэтым сектары эканомікі пры наяўнасці выбару выбраў бы толькі кожны пяты. Затое колькасць жадаючых працаўца на прыватных прадпрыемствах у пяць разоў перавышае колькасць рэальна занятых на іх. Відавочна, што такі выбор тлумачыцца больш высокімі заробкамі ў прыватным сектары. А стала гэта магчымым за кошт больш высокай яго эфектыўнасці.

Мы -- маленькая краіна з вялікім эканамічным патэнцыялам. Мы вымушаны прадаваць свой тавар за межамі Беларусі. Але ўсе акаляючыя нас краіны або ўжо маюць рыничную эканоміку, або яе паслядоўна будуюць. Таму нашыя вытворцы праста вымушаны працаўца на рыначных умовах, калі не ўнутры, дык за межамі рэспублікі. Таму і юладзе павінны быць, хто разумее, як працуе гэтае рыничная эканоміка.

С.ЖАГОРАЎ,
ст. выкладчык кафедры
правазнаўства

На здымку: урок па англійскай мове ў 11-м класе апорнай універсітэцкай школы № 56 вядзе пяцікурсніца гісторыка-юрыдычнага факультета / спец. "Гісторыя і англійская мова" / Ірыны Маянц. Яе першыя крокі ў самастойнай педагогічнай дзейнасці атрымалі высокую адзнаку.

Фота У.Чысціка.

ЗАЩИТА ОТ ДУРАКА

Вечеринка, как обычно, удалась. Студенты, по совместительству бизнесмены и директора совместных предприятий, были довольны качеством закусок и напитков, среди которых традиционно преобладала местная водка. Похлопывая друг друга по могучим плечам престижных пиджаков, "хозяева жизни" разбредались по "мерседесам". Затем лихо газовали, автоматически выдерживая привычные маршруты и горланя весёлую чушь во тьму ночи.

Проводив последних гостей, организатор застолья господин Петряев принял меры к экстренному прозрению: сунул голову под кран с холодной водой /душ его как-то не вдохновлял/, принял внутрь стакан воды с парой таблеток растворимого аспирина, доели мясной салат из большой миски.

Теперь можно было браться за дело, ради которого всё и было затеяно. И как ловко получилось! В

пьяном разговоре директор коммерческого банка "Гоп-стоп лтд" господин Кузьков выболтал номер своего валютного счёта и код банковского компьютера. "Халавщик", -- констатировал Петряев. Он подключил к сети свой персональный компьютер и уверенно положил дрожащие руки на клавиши.

Троекник Петряев дождался своего звёздного часа! Он вошёл в память банковского компьютера. "Долларов, долларов побольше на свои кредитные карточки перевести, -- билась в голове сладкая мысль. -- Утром карточки забрать, выкупить в "Грандтуре" путёвку в Германию, а там..." Мирож сладкой обеспеченной жизни затуманил мозги.

Большой банковский компьютер с программным обеспечением недостаточно воспринял вторжение извне. Ячейки его мозга не могли понять, зачем вдруг понадобилось в нерабочее время переводить куда-

то валюту. "Дурацкие действия", -- определила машина и включила систему защиты. И мощный электрический разряд пошёл по работающему каналу.

Утром тело Петряева нашли около сгоревшего персонального компьютера. Покойный так и застыл с уверенностью положил дрожащие руки на клавиши.

Похороны были торжественными. После долгих поминок друзей и бывшие коллеги разъезжались по домам. Директор банка Кузьков, утерев слёзы, забрался в свою "шестисотку". Он был доволен -- испытание системы "защиты от дурака" прошло успешно. "А недаром профессор как-то назвал покойного дураком, -- тихо улыбнулся Кузьков. -- Иначе бы защита не сработала". Потом задумался и логично решил: "Самому тоже за пульт садиться не надо. Мало ли что..."

К.ЛАПКИН.

ВОСЕНЬ... ЧАС ПАПОҮНІЦЬ ФАНАТЭКУ

"Гранітны каменьчык" "Божэй коровкі": любяць у нас у народзе дзявочыя дуэты і "слязлівія" опусы з мінімумам сэнсу. А наогул з поп-музыкі заслонай папулярнасцю карысталася "Бейсік Элемент" з альбомам "Апошняя прагулка" і Пандора з альбомам "Свет, які гаворыць".

Нядрэнна раскупляліся Сандра, "Лофт" і Хадавэй з праграмай "Драйв". Для аматараў яшчэ больш прымітывнага шырпаратрэбува ўсіх камерцыйных ларках былі ў наяўнасці "Тэйк Зэт", "Ист-17" і "Ту Анлимітед". Усю гэту музыку можна азначыць фразай группы "Макс": "Ё Май Гетаўэй" /45-ци мінутныя міксы дэнса, тэхна і паўэр стыляў.../. Аматары сінтэзу харда і гранджа па вартасці ацанілі группы "Саундгарден" і "Стоун Темпл Пайлот". Больш "загорнутыя" на альтэрнатыўнай музыцы слухалі "Уайт Зомби", "Клауфингер", "Хаус Офф Пейн" і "Эліс Ин Чайн".

"Звон уходящего лета" і пачатак восені папоўнілі не только багаж уражання большасці грамадзян, але і іх фанатэкі. На змену ўжо надакучыўшым за мінупую зіму і вясну шведам з групы "И-Тайп" з іх мега-шлягерам "Зроблена ў Швецыі", дастаткова шырока ў летне-весенскі перыяд "раскручваліся" усёды, дзе только можна /і дзе нельга таксама! -- ТБ / "Яки -- Да", якая "бачыла, як ты танцуеш" і

Ветраны рок-баталій "Аквариум", новая праграма якога, што выйшла пад называй "Навігатар", запісвалася ў Лондане. Гэта вельмі становіча адбліася на яе якасці.

Для трэшараў будуць цікавымі "Содом", "Люриты фікейшн", Грэйв Диггер і "Морбід Энджел". Для аматараў тэхна і рэйва -- "Кібер Марио", "Дас Модуль", "Эпілікейшн" і "Ритм Дэнс Мешин". Аматары "індэй" музыкі будуць засікаўлены запісамі "Мінд Фанк", "Кренберэз", "Фэт Тьюзди", "Сьюд", "Волтэры", "Кантинг Кроуз" і "Боді Кунт". Ну а тым, хто любіць "інтэлектуальныя" тексты -- рэлізы 95-га года "Тед Ньюжент", "Рэйдж", "Чикаго", "Мэррилион", "Кінг Даймонд". І, канешнік, новыя альбомы Стыва Уэя, Джо Сатрыяні, Рычы Блэкмары і цудоўнага флейтыста з "Джетро Талл" -- Яна Андерсан...

Не ведаю, як вы, а я сабе іх запісаў...

П.БЕСЯЦКІ,
вядучы рубрыкі "Лідар".

На медыцынскія тэммы

Рацыянальны рэжым працы, адпачынку, харчавання, захаванне правілаў асабістай гігіены, псіхагігіена, дастатковая рухальная актыўнасць, загартоўванне, адмова ад шкодных звычак /курэнне і ўжыванне алкаголю/, ад самалічэння і шкодна ўплываючых на здароўе абрадаў -- усё гэта неабходныя ўмовы для ўмацавання здароўя, дасягнення актыўнага даўталецця.

Любая праца праз нейкі час выклікае стоменасць, таму неабходна перамяжоўваць яе з адпачынкам. Калі, прачынаючыся раніцай або пасля выхадных дзён, чалавек не адчувае сябе бадзёрым, значыць, напярэдадні ён не адпачываў так, як таго патрабуе яго арганізм.

Фізічная культура на свежым паветры, адпаведны ўзросту фізічныя нагрузкі -- дзейсныя сродкі прафілактыкі многіх захворванняў, зняцца нярвова-эмацыянальнага на-

пружання, крыніца бадзёрасці і добра гастроноемі.

Актыўны рухальны рэжым неабходны людзям любога ўзросту. Канешне, вельмі добра наведваць спартыўныя секцыі. Але калі такі магчымасці няма, неабходна актыўна праводзіць свой вольны

чалавека стала залішняя вага. Асноўныя прычыны гэлага -- змяненне харчавання і зняжэнне фізічнай актыўнасці. Небамежаванае харчаванне паскарае працэс старэння арганізма і з"яўляеца фактарам рыхлы, глебай для развіцця шэрагу

здароўю прыносіць курэнне і ўжыванне алкаголю. Прычым, чым маладзейшы чалавек, тым хутчэй узімкае залежнасць ад тытуну, алкаголю, і тым цяжкай потым адмовіцца ад іх. Парушэнне рэжыму працы і адпачынку, адсутніцтва фізічных нагрузак на фоне канфліктных ситуаций, узмоцненай дзейнасці нярвова-эмацыянальнай напружанасці, недостатковы сон, шкодныя звычкі псуяць нярвовую сістэму, робяць яе лёгкай ранімай.

Пад уплывам пералічаных фактараў /іх называюць псіхагеннымі/ пры адсутніці сучаснага м е ды цы н с к а г а ўмяшальніцтва могуць развіцца розныя захворванні.

Уменне валодаць сабой, расслабляцца, пазбягаць канфліктаў можна ў сябе развіць, і гэта будзе садзеяньні ч а ц ь прадукты, багатыя вітамінамі і мінеральнымі рэчывамі, асабліва свежыя садавіна і гародніна.

Непапраўны ўрон

нагадчыца медпункта ГДУ.

ПАГАВОРЫМ АБ ЗДАРОЎ

час пасля заняткаў, у выхадны дні.

Карысць прынісць прагулкі пехатай, катанне на каньках, валейбол, турыстычныя паходы, а не вечары, праведзеныя каля тэлевізара. Не трэба забываць і аб штодзённай ранішнай гімнастыцы; пажадана праўсці частку шляху на работу пехатай, розныя віды хатнай працы карыснія не толькі для жанчын, але і для мужчын. Вячэрняя прагулка перед сном на свежым паветры -- залог добра гну.

Праблемай сучаснага

захворанняў

Інформація да разважання

Амаль 10 гадоў праішло з таго моманту, калі наша рэспубліка аказалася пад радыкальным прэсам чарнобыльскай трагедыі. За гэты час пра Чарнобыль гаварылася няма. Аднак і цяпер проблема не страціла сваёй актуальнасці. Наадварот: яшчэ больш востра паўстает неабходнасць прыняцця экстраенных мер для яе вырашэння.

У сувязі з аварый на ЧАЭС звязаная з агульным ўзровень здароўя насељніцтва Беларусі. Год ад году гэты працэс становіцца ўсё больш інтэнсіўным. Менавіта гэта проблема стала адной з галоўных на наядуна прайшоўшай у нашым універсітэце Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі "Праблемы фізічнай суперечкі захворання".

культуры насељніцтва ва ўмовах неспрыяльных фактараў навакольнага асяроддзя".

На сённяшні дзень фізкультура з"яўляеца самым танным, даступным і надзейным спосабам аздараўлення. Гэта -- актыўны рух, які, у сваю чаргу, паскарае абмен рэчывамі у арганізме, што садзейнічае вывядзенню з яго радыеканкліду. І наадварот: гіпадынамія, няправільнае харчаванне, ігнараванне любога роду фізічных практикаванняў вядзе за сабой аслабленне арганізма, а ва ўмовах неспрыяльных фактараў навакольнага асяроддзя -- павялічвае верагоднасць

"Спасение утопающих -- дело рук самих утопающих" -- гэты крылаты выраз становіцца ўсё больш падобным на кіраўніцтва да дзеяння.

Таму, калі мы "бережём сілы" на занятках фізкультуры, імкнемся пазбягаць усялякіх нагрузак, знаходзячы апраўданне ў тым, што наш арганізм і без таго аслаблены экалагічна-неспрыяльнымі фактарамі, мы самі сябе асуджаем на павышаную адчувальнасць да захворанняў. Яшчэ ў старажытныя часы сцвярджалі: "Движение -- это жизнь".

М.БАЛЬ,
студэнт II курса
філалагічнага факультэта.

СУСВЕТНАЕ ПЕРАКРЫЖАВАННЕ ТУРЫЗМУ

У цяперашні час, з майго пункту гледжання, Венецыя з'яўляецца сусветным перакрыжаваннем турызму. Заслугоўвае ўвагі Сабор Сан-Марко /IX-XV ст. ст./, царква і манастыр Сан Джорджыа Маджорэ /XVI ст./, Гранд-канал, Акадэмія мастацтваў, універсітэт, інстытут па вывучэнню Адрыатыкі, музей школа. Цудоўны Палац Дожаў /дож -- кіраунік Венецыянскай рэспублікі IX-XVIII ст. ст./ выбіраўся ўсё жыццё. Наогул палацаў у Венецыі -- 157. Але, на жаль, горад разбураеца. Кампетэнтныя людзі лічаць, што руіны недатыкальныя, яны павінны быць закансерваваны. Хацелася б адзначыць, што Венецыя пабудавана на рускім лесе, вядома там, дзе ёсць будынкі і збудаванні з дрэва.

У вобласць Венецыі ўваходзіць і Верона, якую ўспамінае Шэкспір у сваіх творах.

З вельмі асабістых і не вельмі прыемных уражанняў адзначу коўзкія прыступкі ля самай вады. Міжволі давялося выкупацца ў адным з каналаў Венецыі разам з фотаапаратам. Хачу сказаць, што не адзін я купаўся ў гэтых водах. У свой час з адчая прыгаў у канал і Казанова.

Перад ад"ездам мне нечакана ўспомніліся радкі з песні Б.Акуджавы аб Арбаце: "Ты течёшь как река -- странное название и прозрачен асфальт как в реке вода..."

У.ЧЫСЦІК.
Фота аўтара.

СЕРГЕЮ ЕСЕНИНУ

Свет славы
В дымке лет не тает...
И, хоть исчезла
Травли гнусь,
Россия
Вновь переживает
Твоей души
И боль, и грусть.
Во мгле
Поблекли её дали
И цветь
Березовых одежд...

Смирясь,
Хранит она печали
Твоих
Несбывшихся надежд.
Бредет в беде
И неудачах,
Что и тебе
Познать пришлось...
Как ты,
Я мучаюсь и плачу:
Что с нашей Родиной
Стряслось?

Іван ХАРЛАМОВ

ГОМЕЛЬСКІ ДЗЯРЖАУНЫ УНІВЕРСІТЭТ
імя Ф.СКАРЫНЫ

аб"яўляе конкурс на замяшчэнне вакантных пасад па кафедрах:

- агульнай фізікі — прафесара, дацэнта;
- матэматычнага аналізу — асістэнта;
- фізвыхавання — выкладчыка;
- оптыкі — дацэнта.

Тэрмін падачы заяў -- не пазней 1 месяца з дня апублікавання паведамлення.

Заявы накіроўваць на адрес: 246699 г.Гомель,
вул.Савецкая, 104.

РЭКТАРАТ.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў, цытат, эканамічных даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інформацыі, а таксама за тое, каб у матэрыялах не ўтрымлівалася даных, якія не падлягаюць адкрытым публікацыям. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не раздзяляючы пункту гледжання аўтара.

ЗАСНАВАЛЬNIK -- Гомельскі дзяржаўны універсітэт імя Ф.Скарыны.

Наш адрес: 246699, г. Гомель, вул.
Савецкая, 104, пакой 1-18,
тэл. 57-43-21.
Регистрацыйны № 221
Спонсары газеты -- НВП "Сучасныя
тэхнологіі", прайект студэнтаў.

Газета набрана і зберстана на настольна-видавецкім комплексе ПВЦ ГДУ, адрукавана на Гомельскай фабрыцы "Палесдрук", г.Гомель, вул.Савецкая, 1.

За інвасны набор, верстку і памылкі фабрика "Палесдрук" адказнасці не мае.

Рэдактар

Ул.П. БАЛОГА

Аб'ём 1 друк. арк.

Тыраж 1.500 экз.

Заказ 596.

Падпісана да друку 31.10.95.

На вуліцах Венецыі.

СПОРТ

САПЕРНІЧАЛІ СТРАЛКІ

У ціры Белдзяржуніверсітэта транспорту разыгралі першынство Гомеля па кулявой стральбе ў праграме гардской студэнцкай спартакіяды. За ўзнагароды змагаліся спартсмены 20-ці факультэтаў ВНУ.

Прыемна адзначыць, што абсолютным пераможцам стала студэнтка IV курса эканамічнага факультэта нашага універсітэта Кацярына Багданава. Яе вынік -- 96 ачкоў са 100 магчымых.

А вось як выглядае выніковая табліца. На першым месцы фізічны факультэт ГДУ -- 446 ачкоў. Усяго толькі на адно ачко адсталі матэматыкі. Трэцяе месца -- у электратэхнікаў з БелДУТа -- 437, пятае -- у нашых біёлагу -- 434, шостае -- у эканамістаў -- 432, дзесятае -- у стралкоў геолага-геаграфічнага факультэта -- 425, дзесятае -- у гісторыка-юрыдычнага -- 424, 13-е -- у факультэта фізічнай культуры -- 328 / не з'явіўся адзін заліковы ўдзельнік /, 14-е -- у філолагу -- 318 ачкоў.

В.МАРЧАНКА.